

ՀՏԴ 809.198.1

Լեզվաբանություն

Նունե Խաչատրյան,

բ.գ.թ., դոցենտ, ակ. Ս. Աբրահամյանի անվան հայոց լեզվի ամբիոնի
էլ. հասցե՝ Khachatryan-15@mail.ru

ԵՐԳԻՇՄԱՆՔԻ ՄԻ ՔԱՆԻ ԴՐՍԵՈՂՈՒՄՆԵՐ ՀՈՎՃԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶԻ «ԹՈՆԴՐԱԿԻՅՑԻՆԵՐ» ՊՈԵՄՈՒՄ

Հ.Շիրազը «Թոնդրակեցիները» պոեմում սատիրայի հարվածներն ուղղում է թոնդրակեցիների ապագային գործունեության, այդ քայքայիչ շարժման, գաղափարների դեմ, որ պառակտեց ազգային միասնականությունը, խարխիւեց հայ եկեղեցու, պետականության հիմքերը: Երգիծական ոճական հնարներից գործածել է խոսքի վերամբարձությունը, անտրամաբանությունը, կծու սրամտությունները, տարբերումները: Մատիրայի միջոց է դառնում կերպարների սկզբունքների վեր հանումը՝ դրանով իսկ նրանց ցուցադրումը: Երկխոսությունների միջոցով, որոնք դրսևորվում են ճարտասանական հարցերով, դիմումներով, բացահայտվում են հերոսների էության ու մտածողության առանձնահատկությունները:

Բանալի բառեր. երգիծանք, սատիրա, հնար, սրամտություն, խոսքի վերամբարձություն, երկխոսություն, ճարտասանական հարց, դիմում, ծաղր, ոճական նշանակություն:

Нунэ Хачатрян,
к.ф.н., доцент,

кафедра армянского языка им. академика С. Абрамяна

НЕКОТОРЫЕ ПРОЯВЛЕНИЯ САТИРЫ В ПОЭМЕ О. ШИРАЗА "ТОНДРАКИЙЦЫ"

В поэме О. Шираза "Тондракийцы" автор сатирически рисует антинациональную деятельность тондракийцев, их движение и идеи, разрушающие и разъединяющие национальное единство, подрывающие основы армянской церкви и государственности.

Наряду с сатирическими стилистическими приемами использованы высокий стиль речи, иррациональность, остроумные выражения. Сатирическим приемом становятся и выявления принципов персонажей и тем самым их демонстрация. С помощью диалогов, заключающих риторические вопросы и обращения, раскрываются особенности сущности и мышления персонажей.

Ключевые слова: юмор, сатира, прием, остроумие, высокопарность речи, диалог, риторический вопрос, обращение, иронический, стилистическое значение.

Nune Khachatryan,

Ph.D., Associate Professor,

Chair of Armenian Language after Academician S. Abrahamyan

SOME FORMS OF SATIRE IN H. SHIRAZ'S POEM "TONDRAKIANS"

In "Tondrakians" H. Shiraz criticises the anti-national activities of the tondrakians, destructive movement and ideas which break the national unity and undermine the foundations of the Armenian church and state.

The author used various satirical stylistic techniques such as high-flown speech, irrationality, witty expressions. The identification and demonstration of characters' principles turn to satirical means. Dialogues, which contain rhetorical questions and addresses disclose the peculiarities of the nature and thinking of characters.

Key-words: humor, satire, method, ingenuity, high-flown speech, dialogue, rhetorical question, appeal, ironic, stylistic meaning.

Հովհաննես Շիրազը «Թոնդրակեցիները» պոեմում երգիծանքը գործածում է որպես զենք արատավորի, անբարոյականի, բացասականի, վնասակարի դեմ մղած պայքարում: Կախված այն վերաբերմունքից, որ ունի հեղինակը տվյալ անձի, երևույթի, հատկանիշի նկատմամբ, փոխվում են և՛ երգիծանքի աստիճանը, և՛ ոճական հնարները:

Հեղինակը սատիրայի թունոտ հարվածներն ուղղում է թոնդրակեցիների ապագային գործունեության, այդ քայքայիչ շարժման, գաղափարների դեմ, որ պառակտեց ազգային միասնականությունը, խարխիւեցին հայ եկեղեցու, պետականության հիմքերը:

Պոեմում հանդես են գալիս տարբեր կերպարներ: Հումորը գործածում է մասնավորապես ռամիկներին, շինականներին նկարագրելիս, որոնք անմեղ զոհ են դաժան իրականության, անբարո բարբերի: Մատիրան գործադրում է ազգային, քաղաքական թեմաների դեպքում: <<Եվ սատիրայի, և հումորի դեպքում հեղինակի վերաբերմունքը իրականության հանդեպ միանման է՝ ծաղրական, չնայած այդ ծաղրի մեջ եղած տարբերություններին: Հումորական ծաղրը և սատիրական ծաղրը միմյանցից տարբերվում են իրենց ընդգրկած բովանդակությամբ և իրենց բնույթով>>:1, 140/

Բանավեճերի միջոցով, որոնք դրսևորվում են երկխոսություններով, արտահայտում է իր ժխտողական վերաբերմունքը թոնդրակեցիների կործանարար ազդեցության հետևանքների նկատմամբ, ոչնչացնող ծաղրի

ենթարկում նրանց անհանդուրժելի արատները: Պռնում երկխոսություններ են ծավալվում պետական-քաղաքական, հոգևոր գործիչների՝ Հովհաննես Մմբատ արքայի, Վահրամ Պահլավունի սպարապետի, կաթողիկոս Գր. Մագիստրոսի և գաղափարական հակադիր մյուս կողմի՝ հավատուրաց, ազգադավ թոնդրակեցիների պարագլուխ Մմբատ Ջարեհավանցու ու մյուս թոնդրակեցիների՝ Թորակի, Վրվեռի, Հակոբոսի, Արքայիկի և Հրանտյշ, Ախնի, Վամարա թոնդրակուհիների միջև:

Երգիծանքի դրսևորման միջոցները բազմազան են և հնարավոր չէ խոսել պոեմի պատկերավորման համակարգի մասին ամբողջության, միասնության մեջ: Հեղինակը սատիրական վերաբերմունք արտահայտելու համար ավելի հաճախ դիմել է հակադրությունների, փոխաբերությունների, համեմատությունների: Այս հոդվածում մենք կխոսենք մասնավորապես երգիծանքի դրսևորման մի քանի հնարների մասին:

Հովհաննես Շիրազը այս պոեմում երգիծական ոճական հնարներից գործածել է խոսքի վերամբարձությունը, խոսքի անտրամաբանությունը, կծու սրամտությունները, տարբերումը::

Սատիրայի միջոց է դառնում կերպարների սկզբունքների վեր հանումը՝ դրանով իսկ նրանց ցուցադրումը: Անձը, շարադրելով իր ընդհանուր դատողությունները, սկզբունքները, դրսևորում է ինքն իրեն: Երևում է կերպարը իր հոգեբանությամբ, բնավորությամբ, վարքով: Շիրազը անողոք վերաբերմունք է ունեցել թոնդրակեցիների պարագլուխ Մմբատ Ջարեհավանցու նկատմամբ: Նրան պատկերել է գորշ ու սև գույներով: Ներկայացրել է որպես ազգի մեծագույն չարիք և ցուցաբերել իր ժխտողական վերաբերմունքը այս գործչի նկատմամբ: Ահա մի հատված Ջարեհավանցու դատողություններից, որում ծաղրվում է նրա և իր համախոհների հակակեղեցական գործունեությունը.

-Հիսուսն էլ ծնունդ չէ Աստվածային,
Մարդ է եղել ,մարդ և հույժ մաստուն,
Աստվածային է հռչակել իրեն, որ անսան իրեն որպես Աստծո...
Ի՞նչ էք մարդածին աճյունից կառչել,-
Բավ ծնկաչոքենք մեռյալի առջև: (76)

Բերենք հատված Ջարեհավանցու որդու՝ Թորակի խոսքերից.
Աստրծուն մարդոց վիշտն է ստեղծել,
Ոչ թե աստված է ինքն իրեն... գոցել:
Թե կա՝ է՞ր չի գա,ումի՞ց է վախում
Ոչ սատանան կա, ոչ աստված ինքը՝ կենաց փարախում,"
Թե չհայտնվի,էլ ի՞նչն է աստված ամենաստեղծ
Էլ նրա ի՞նչն է ամենակարող և ամենամեծ: (143)

Թոնդրակեցիները անաստվածության հետ միասին քարոզում են կանանց համայնացում, որն էլ սատիրայով խարազանվում է հեղինակի կողմից: Օր. Թոնդրակի խոսքերից.

Ում հետ որ ցանկա կինը կքնի,
Այս է աղանդը մեր առաքինի,-
Կինը գրկողին
Հողը հերկողին...
Քանի դեռ վերջն է հողե անկողին: (133)

Թոնդրակեցիների պաշտպանած հետևյալ սկզբունքներից՝ Քրիստոսին, հոգևորականներին ժխտելու, Աստվածածնին անարգելու, կանանց համայնացնելու, ակնհայտ է դառնում նրանց ունեցած ազգակործան դերը սեփական ժողովրդի կյանքում. << Կինն ամենքինն է, քոնն իմն է, ի նչ կին>>, << Կինն ում ցանկանա նրան կգնա՝ թե վանքը լքե՝ թող թոնդրականա>>, << Կինը գրկողին, հողը հերկողին >> , << Ողջ համայնքինն է հողը, հացն ու գույքը, Իմ սեփականն է միայն իմ մուկը>>:(108)

Հեղինակը հեզնական վերաբերմունք արտահայտելու համար դիմում է դիպուկ սրամտությունների:Ինչպես գիտենք, սրամտությունը տարբեր առարկաների ակնակնկալ և արագ մերձեցումն է,առարկաներ, որոնք ըստ էության պատկանում են հասկացողությունների տարբեր ոլորտների և նման են միայն որևէ առանձնատուկ գծով:

Սրամտությունները դրսևորվում են երկխոսությունների միջոցով: Երկխոսություններով արտահայտված պատկերների մեջ հանդես են բերված հերոսներն իրենց տիպական գծերով: Նրանք անհատականացվում են իրենց ոճով: Ակնառու է դառնում հեղինակի ծաղրական վերաբերմունքը նրանց նկատմամբ: Հ. Շիրազը ստեղծում է իրերի և երևույթների առնչության վրա հենվող սրամտություններ: օր.

Հառաչեց վեհն էլ ամենայն հայոց,
Եվ ապա դարձավ խոլ թոնդրակեցոց
-Վանքը վեղարն է անմարմին Աստծո,
Գինին արյունն է աստվածաորդու:
-Իրա՞վ... խաղողից աստված են քամում,-
-Օարդեց Թորակը,
Ավաղ, Աստծո արյունն ենք խմում,-
Տաք- սառնորակը, -
Այդ ի՞նչ Աստված է ամենակարող,
Որ իր արյունն են խմում մարդ ու հող:
Իր ստեղծածն են,բայց թե խիղճ չունի՞ն... (292)

Սրամտությունը առաջանում է երկու իրար հետ կապված երևույթների անակնկալ մերձեցումից: Օրինակ. Աղավունի՝ - Վանքերն իմ կուսական...

Աղոթքներն էլ հերոսական...
-Հա՛, հա՛, աղոթքն հերոսածի՞ն...
Թոնդրակեցիք ծիծաղեցին: (66)

Հերոսների խոսքը հագեցած է կծու սրամտություններով՝ արտահայտված հարցական նախադասություններով:

Պատկերների պատահական կամ թվացյալ զուգակցումից առաջ է գալիս կծու սրամտություն: Կաթողիկոսի այն խոսքերից հետո, որ հողը դարձել է վանքապատկան հրամանով արքայի, «հրամանը արքաս գրել՝ կնիքն Աստված ինքն է դրել», թոնդրակեցիները սկսում են ծաղրել.

-Հա, հա, վա՞նք է իջել աստված,-
-Չտեսնվածն է տեսնված...
-Ով հայտնություն աստվածային:
-Ոտներդ,անշուշտ, ամպո՞տ էին...
-Տեր իմ,իրա՞վ տեսար նրան,
-Մարդակե՞րպ էր քո տեսածը՝
-Կերա՞վ նա քո նշխար-հացը: (62)

Զարեհավանցու խոսքերից.

- Բայց որտե՞ղ է երկնաձիբը,
Աստծո կնիք ձեռագիրը
Հրովարտակն... աստվածատուր,
Ցույց տուր գոնե այս ամբոխին,
Որ դարձի գա՛ խղճով մաքուր,
Որ քեզ թողնե ողջ երկիրը,
Տեր չկանգնե էլ յուր հողին: (63)

Երկխոսության միջոցով անմիջապես ցուցադրում է կերպարներին, շոշափելի և ակնհայտ դարձնում նրանց եությունը:

Բառը կամ արտահայտությունը , որ գործածված է փոխաբերական իմաստով,խոսակցի կողմից նպատակաուղղված վեր է լուծվում ուղղակի իմաստով:Հեղինակը հատուկ միտումով ստեղծում է բառիմաստների շփոթում,որն էլ առաջ է բերում խոսքի կոմիզմ:

Բերենք Հուսիկ Աղավունու և Թորակի երկխոսությունից մի հատված.

Մոմերն աստծո աչքերն են, ասի,
Նշխարն՝ անվախճան մարմինն Հիսուսի...
Աստված խիղճը կա թե որ լավ նայես խղճիդ աչքերին:
Աստված բաժանեց քո էլ հողերը
Լացող աչքերն են հավվող մոմերը...
- Աչքերը վարը, բայց ինքը վե՞րը
Ասել է շի՞լ են աստրծո աչքերը:
Աստված երկնքում,
Աչքերը վանքո՞ւմ: (176)

Բերենք օրինակ շինականների երկխոսությունից.

-Բոլորին էլ բանտը կտանեն...
Զարեհավանցու աչքը կհանեն:
-Թող կապույտն՝ հանեն, որ ապրի սևը... (173)

Այստեղ << աչքը կհանեն >> դարձվածի իմաստը առարկայացվում է, որով էլ ձաղկում է թոնդրակեցուն:

Երգիծանքի դրսևորման միջոց է դառնում կերպարների խոսքի վերամբարձությունը, ճոռոմբարձությունը:Հ. Շիրազը թոնդրակյան կանանցից մեկին՝ Ախնիին, խոսեցնելով վերամբարձ ոճով, շողոքորթ լեզվով՝ իր ծաղրն է ուղղել նրա անբարոյականության, քծնանքի, խորամանկության դեմ: Բերենք մի օրինակ, որում նա, շողոքորթելով արքային, փորձում է նրա գուրջը շարժել և շղթաներից ազատվել.

-Միթե՞ կնոջից կվախի արքան,
Աստծո ստվերը կվախի՞ այնքան,
Անխոցելի է ստվերը երբ որ,-
Մենք ի՞նչ, ո՞վ արծիվ, դու արծիվ, մենք՝ լոր,
Մենք փետուր, դու թուր...
Մեզ մահի մի տուր: (195)

Կատակերգական է նրա վերամբարձ ոճը, գործադրած բոլոր ջանքերը, միայն թե շղթաներից ազատվի:

Բագրատունյաց գահին, ո՞վ գանձ
Չի վայելի, ո՞վ իմաստուն,
Շղթայի մեջ պահել կանա՞նց...

Կինն ի՞նչ ահ է արքա մարդուն
Որի ահից Բեշիրն անգամ,
Քաշվել է որջն իր արնաքամ: (193)

Հաճախ կերպարների խոսքը դառնում է ինքնաբերական միջոց, որը ծիծաղելի է, հաճախ ցավալի: Հեղինակը ծաղրում ,միաժամանակ ցավակցում է նրանց: Այսպես՝ թոնդրակյան կանացից մեկի խոսքը դրսևորվում է ճարտասանական հարցումով, դիմումով, որը, դառնալով միջոց, բացահայտում է նրա անատակությունը:

Կույսն իր կամքինն է,
Ոչ թե վանքինն է...
Քանի ջահել եմ՝
Պիտի վայելեմ...
Ես ում ցանկանամ՝ նրան կգնամ,
Ծաղկանց մեջ ինչո՞ւ լոկ վարդին մնամ...
Ինչո՞ւ շղթայվեմ ողջ կյանքում մեկին
Ինչի՞ս է պսակը եկեղեցական,
Ում սիրեմ կերթամ՝ թեկուզ ամենքին: (198)

Ծաղրում է թոնդրակուհիների ցուփ ու շվայտ կյանքը: Բացասական կերպարի՝ Կամարայի անբարոյականությունը բացահայտվում է նրա հետևյալ ճոռումարանությունից, որով լայիրշությանը ձգտում է արդարացնել իրեն, ապացուցել իր անմեղությունը:

Իմ մեջ ի՞նչ պիղծ կա,
Լավ է մեկի հետ մինչև մահ տանջվե՞նք,
Թե՞ ում ուզենանք՝ մեր գիրկը կանչենք
Շղթան է պիղծը, ոչ թե մեր իղձը: (200)

Երկխոսություններով արտահայտված պատկերների մեջ հանդես են բերված հերոսներն իրենց տիպական գծերով: Նրանք անհատականացվում են իրենց ոճով: Ակնառու է դառնում հեղինակի մերժողական վերաբերմունքը նրանց նկատմամբ:

Նշենք նաև մի հանգամանք. հեղինակը կերպարները կերտելիս հաճախ չի դիմել այլաբանությունների, այլ առանց «եզոպոյան լեզվի» նշել ու նկարագրել է այս կամ այն գործողությունը, երևույթը, հատկանիշը: Արքան սարկազմով ծաղրում է Սմբատ Զարեհավանցուն, նրան համարում ազգադավ և նրա թշնամությունը ժողովրդի նկատմամբ պատկերում է հետևյալ հատվածում.

Որ հայտնվեցիր այսքան ազգընդդեմ,
Ոչ Աստված ունես քո աղանդի մեջ, ոչ էլ Հայաստան,
Որ չես հավատում վաղն էլ Հիսուսի ոչ մի գալստյան: (151)

Աղավաղումն է այսպես է բնորոշել անբարոյական թոնդրակուհիներին.

Սիրատենչիկ ու բոջախոհ՝
Մահճաց մեջն էլ մարմնատենչիկ
Կույս չեն մնում՝
Չեն էլ ծնում , -
Վայելում են, բայց ամլանում: (69)

Վեհի խոսքերից.

Ի՞նչ կուզեիք, ցնորալուր, մեկտեղ հերկել, մեկտեղ երգել, մեկտեղ քնել
Ո՞ւր կուզեիք ազգը տանել խառնակյացով ձեր ընդոծին: (74)

Երգիծելու նպատակով հեղինակը հաճախ է դիմում բացասական, ծաղրական իմաստ արտահայտող բառերի: Մրանք բնութագրում են թոնդրակեցիներին, բնորոշում նրանց մարդկային վարքագծի, գործունեության դատապարտելի կողմերը:

Օրինակ նրանց անվանում է այսպես. **մարմնագարներ, ազգաեղծ, թուրք-հայեր, խաչագող, աղբատուսյալ, թոնդրագլխիկ ,մարմնագոեհ,, դրածո, բրածո, պղծախոհ ,չիղջ, մարմնապաշտիկ.** կանանց անվանում է հետևյալ բառերով. **պղծաբերան, պերճաղիճ, մարմնապղծյալ, մարմնասանձ, դիվականար, մարմնաղարբնոց** և այլն: Բառերի մեծ մասը նորակազմ է և ունի ոճական արժեք: «Եվ որքան մեծ է նորակազմ բառի շեղումը լեզվի ընդունված հնչյունական և բառակազմական օրինաչափություններից , այնքան մեծ է վերջինիս ոճական արդյունավետությունը»:/2,198/ Այսպես. **ործուհիք, հավուղեղ, մերկուղեղ, բթուղեղ, գանգաքարայր, բորոտախրիինջ, չարամանկ** և այլն: Այս բառերը դառնում են հեղինակի տրամադրությունների արտահայտման միջոց:

Տարբեր հնարներ գործածելով՝ Հ.Շիրազը բացահայտում է թոնդրակեցիների էության, մտածողության այս կամ այն գիծը: Մատիռական միջոցներով ծաղրում ու ոչնչացնում է նրանց բացասական դերը սեփական ժողովրդի կյանքում, մերկացնում նրանց արատավոր գործունեությունը:

Այսպիսով՝ բազմազան են երգիծանքի դրսևորման ոճական հնարները, որոնցից օգտվել է Հ.Շիրազը՝ ստեղծելով իր անկրկնելի երկը՝ «Թոնդրակեցիները»:

Օգտագործված գրականություն

- 1. Ա. Մ. Մակարյան, Երգիծական ստեղծագործություն, Եր., 1957թ.:
  - 2. Ս. Էլոյան, Ժամանակակից հայերենի բառային ոճաբանություն, Եր., 1989թ.:
  - 3. Էդ. Ջրբաշյան, Գրականության տեսություն, Եր., 1980թ.:
  - 4. Հովհ. Շիրազ, «Թոնդրակեցիները», Եր., 2015թ.:
- ՀՏԴ 809.198.1

Հայոց լեզու
Հասմիկ Ղազարյան,
բ.գ.թ., դոցենտ, ակ. Ս. Աբրահամյանի անվան հայոց լեզվի ամբիոն
E-mail: Hasmik.ghazaryan@mail.ru

**ԳՈՅԱԿԱՆԻ ԹՎԻ ՔԵՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԻ
ՉՈՒԳԱՂԿԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ, ՌՈՒՍԵՐԵՆՈՒՄ, ԱՆԳԼԵՐԵՆՈՒՄ**

Սույն հոդվածի սահմաններում, զուգադրելով գոյականի թվի քերականական կարգը հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի պատմական ճյուղավորում հանդիսացող ժամանակակից հայերենում, ռուսերենում և անգլերենում, փորձել ենք նշված քերականական կարգը ներկայացնել ըստ արտահայտության և բովանդակության դիսկրիմինացիայի ունեցած ընդհանրությունների և տարբերությունների: Երեք լեզուների ժամանակակից շրջանների զուգադրական ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ այդ լեզուներում գոյականի թվակարգը կարող է արտահայտվել մասնիկավորմամբ /հայերենում, ռուսերենում, անգլերենում/, ներքին թեքմամբ /ռուսերենում, անգլերենում/, շեշտի տեղափոխությամբ և տարարմատությամբ /ռուսերենում/:

Բանալի բառեր՝ եզակի թիվ, հոգնակի թիվ, մենիմաստ մասնիկ, բազմիմաստ մասնիկ, զուգադրական մեթոդ, տիպաբանություն, գոյական, թիվ, քերականական կարգեր, քերականական ձև, մասնիկավորում:

Асмик Газарян,
к.ф.н., доцент,
кафедра армянского языка им. академика С. Абрамяна

**СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ КАТЕГОРИИ ЧИСЛА СУЩЕСТВИТЕЛЬНОГО В СОВРЕМЕННОМ
АРМЯНСКОМ, РУССКОМ И АНГЛИЙСКОМ ЯЗЫКАХ**

В рамках данной статьи автор проводит сопоставительный анализ категории числа существительного в современном армянском, русском и английском языках, являющихся историческим ответвлением индоевропейской семьи, пытается представить сходство и различие указанных грамматических категорий в плане выразительности и смысла. Сопоставительный анализ современных трех языков показал, что грамматическая категория числа существительного может быть выражена аффиксацией /в русском, английском, армянском /, внутренней флексией /в русском, английском/, перемещением ударения и суплетивной формой /в русском/.

Ключевые слова – единственное число, множественное число, однозначный аффикс, многозначный аффикс, сопоставительный метод, типология, существительное, число, грамматические категории, грамматическая форма, аффиксация.

Hasmik Ghazaryan,
Ph.D., Associate Professor,
Chair of Armenian Language after Academician S. Abrahamyan

**COMPARATIVE STUDY OF THE CATEGORY OF NUMBER OF THE NOUN IN MODERN ARMENIAN, RUSSIAN
AND ENGLISH**

The article compares the category of number in related Indo-European languages- Modern Armenian, Russian and English. This is an attempt to present similarities and differences of the grammatical category focusing on their expressiveness and meaning. Comparative study of the modern period of the three languages shows that the category of number of the noun may be expressed through partialization/in Armenian, Russian, English/, internal flexion/Russian and English/, shift of stress and suppletivism/in Russian/.

Keywords- singular, monosemantic, research, article, report, digest, soil study, knitting, craftsmanship, population, way of living, ritual.

Լեզուների զուգադրական-տիպաբանական ուսումնասիրությունը լեզվաբանական ուսումնասիրության կարևոր ուղղություններից է: Այն բավականին հետաքրքիր է թե՛ ձևաբանական և թե՛ գործառնական տեսանկյուններից, քանի որ հնարավորություն է տալիս առավել խորությամբ ուսումնասիրելու տարբեր լեզուների ընդհանրություններն ու տարբերությունները և կատարելու ընդհանուր եզրահանգումներ զուգադրված լեզուների կառուցվածքների վերաբերյալ: